

זה בורר פרק שלישי מנהדרין

כפ.

עין משפט
נר מצוה

ס"ה א מ"י פכ"ג מהל'
 סנהדרין הלכה ו' סמג
 גליון רח טוש"ע ח"מ ס' ז
 סעיף ז:
 ס"ו ב מ"י שס הל' ז טוש"ע

שם סעיף ח:
ג. מ"י פ"ז מהלכות
עדות הלכה ז' סמג
לאוין ר"ז טו"ש"ע ח"מ סימן
כח סעיף ח:

סח ד מיי פ"ו מהל טוען
ונטען הל' א [ופי"ו]
מהל' עדות הל'ד] טוש"ע
ח"מ סימן פא סעיף ח:
סח ה מיי פ"ו מהל'
עדות הלכה ב סמג
לאוין ריו טוש"ע ח"מ סי'

כח סעיף ט:
ע ו מ"ח פ"ח מהלכות
סנהדרין הל' ב סמג
עשין לה טוש"ע ח"מ סימן
יח סעיף א:

עב ז ח מיי פכ"ז מהל' סנהדרין הלכה ז ט סמג שם טוש"ע ח"מ סי' יט סעיף א:

עב ט י ב מיי פ"ז מהל' עדות הל' ז סמג לאוין דין טוש"ע ח"מ סי' כח סעיף ז:

עג ל מיי' שם הלכה א
[והל' ד] טוש"ע שם
ס' פא ק"ז:
עד מ מיי' פ"ו מהלכות
טוען ונטען הל' ו
סמג עשין לה טוש"ע שם
ק"ח:

עַד ג' מִי שֶׁם הִלְכָה ז'
טוֹש"ע שֶׁם סְעִיף יא:
עו' ס' מִי שֶׁם הִלְכָה ח'
טוֹש"ע שֶׁם סְעִיף ג':
עז' ע' (מִי) פ"י מֵהִלְכוֹת
סְנֵהדְרִין הִלְכָה ח):
עַד פ' מִי פִי"א שֶׁם הִלְכָה
ה':

מוסף רש"י

מוסף רש"י

הוא אמר לי שאני חייב
לו. אבל לא כפני המובע
למחר כן. לא היתה הוראה
(לקמן 17). איש פלוני
זה חייב לו. שזה חייב לו.
שהוא ראה בהלוואה, היינו
עד מפי עד (ע"ש), ואחד
אומר אני יודע ויספיק
הרעיון. זהו לא היה כמחל
גלה היה הסם ואיננו מחל
ממחר הוא דהו ואנן בעינן
מעיקרא תלמי, דלי מני
גמרי דיקא תלמי רובא
שמיר דמי (דע"ר ה:).

רבינו חננאל

בל המוסף גורע עשתי
עשרה אוסף ע' ופחת
אמה :

מסורת הש"ס

קרוצים ונפרקו הוו. שמתה אחותם
בכס כלל אלא אחון לא צייטמון דינה
דמערד שהוא חייב גלות והעד לא אור
יציגו. דממך ליה ושפטו העדה וקא
שלנו והוא לא איז לו העד ולא מבקש
רעמו השפט: חד לדין. צדקת
מודו רבנן דשנא לא דין דלא מני
חזי ליה זכותא: ואידך. לפסול צדין
אחד שני דיינין ששונאין זה את זה:
מתני' מאיימין עליהם. מפרש
בגמרא: הוא אמר לי. הלוה אמר
לי: לא אמר כלום. דעבד איניש
דאמר פלוני נושא בי כדי שלא
יחזיקוהו עמי: הוזה לו. שהיו
שניהם צפנינו להודות נכתוב להיות
לו עדים צדכר: שנים אומרים וזאי
ואחד אומר חייב וזאי. דכתיב (שמות

(כ) אחרי רבים להטות: אפילו שנים מחייבין או מוכין ופולשי אומר איני יודע יוספו הדיינין. ואע"ג דאי הוה פליג עלייהו בנזל במיעוטא הי' אחר איני יודע הוי כמי שלא ידע בדקן ונמצא הדין בשנים ואכן חלמא בעינן: מכניסין אותן. לבעלי דינין. ובגמרא [ג.] פריך הא לא אפקינהו: **גב' היי א"ל**. לעדים כשמידימין עליהם: נשיאם ורוח וגשם וגו'. כבזיל מתהלל בנחת שקר דהיינו מעדיד שקר גשמים נעדרים ואפליי כשהשמים מתקשרים בעצים ורוח להוריד גשמים אין הגשם בא: **אמר רבא**. מאי חיכתת להו אם לא ירדו גשמים אמרי כלבס משל הדיוט שז שני הוה כפנס אובצבא אומנא לא חילף על פתח מי שיועד אומנות ובעל מלאכה לא עבר הרעב: **מפץ וחרב וגו' איש עושה וגו'**. בעון עדות שקר דבר בא ויתיראו שלא ימותו: **אאורגיהו וילי**. השוכרים אותם

[illegible]

הגהות הב"ח

(ה) רש"י ד"ה צפינו וכו'
עדים מדלא קתני
שמענו שהודה לו
הס"ד:

הגהות הגר"א

[א] במתני' (ואומר הולך רכיל מגלה סוד) תא"מ:

ת מר עוקבא: בקבא דקירא אידנא דכו. בקב של שעה נדבקי ככס זמניה. כלומר איני דבוק
ויום ראשון ואילן. בטלה שושבניות וכשר להעיר: והוא לא אויב לו יעידנו. דהאי והוא אחד קאי
לו לרואה דאי ברובא הא כמיז (דגרס ד) והוא לא שוה לו וקראי אחריני טובא: ולא מבקש רעמו
ר' יהודה דהאי לא מבקש רעמו אשופטים קאי. ולשון זה מנאמי צברייתא דסיפרי ולא בסיפרי

דברי הרב ודברי התלמיד. וא"ת
אם כן כל מסית יפטר עזמו
באותה טענה ויש לומר דדוקא נחש
שלא נטעוה שלא להסית ולא נענש
אלא לפי שבאת תקלה על ידו אבל
מסית שננטעוה שלא להסית נמנא
כשמסית עובר:

כך

אמר ר' אבא אמר רבי ירמיה אמר רב כל שבעת ימי המשתה ורבנן משמיה דרבא אמרי אפילו מיום ראשון ואילך: השונא כל שלא דבר כו': ת"ר¹ והוא לא אויב לו יעידנו² ולא מבקש רעתו ידינו אשכחן שונא אוהב מנלן קרי ביה הכי והוא לא אויב לו ולא אוהב לו יעידנו ולא מבקש רעתו ולא טובתו ידינו מידי אוהב כתיב אלא סברא הוא אויב מאי מעמא משום דמרחקא דעתיה אוהב נמי מקרבא דעתיה ורבנן האי לא אויב לו ולא מבקש רעתו מאי דרשי ביה חד "לדיין אידך כדתניא אמר רבי יוסי ברבי יהודה והוא לא אויב לו ולא מבקש רעתו³ מכאן לשני תלמידי חכמים ששונאין זה את זה שאין יושבין בדין כאחד: **מתני'**⁴ כיצד בודקים את העדים היו מכניסין אותן לחדר ומאיימין עליהן ומוציאין⁵ את כל האדם לחוץ ומשיירין את הגדול שבהן ואומרים לו אמור היאך אתה יודע שזה חייב לזה⁶ אם אמר הוא אמר⁷ לי שאני חייב לו איש פלוני אמר לי שהוא חייב לו לא אמר כלום יעד שיאמר בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זו⁸ ואחר כך מכניסין את השני ובודקין אותו אם נמצאו דבריהן מכוונין נושאין ונותנין בדבר⁹ שנים ואומרים וזכאי ואחד אומר חייב זכאי שנים אומרים חייב ואחד אומר זכאי חייב אחד אומר חייב ואחד אומר זכאי¹⁰ אפילו שנים מזכין או שנים מהייבין ואחד אומר איני יודע יוסיפו הדיינין¹¹ גמרו את הדבר היו מכניסין אותן¹² הגדול שבדיינין אומר איש פלוני אתה זכאי איש פלוני אתה חייב¹³ ומניין¹⁴ לכשיצא לא יאמר

אני מוכה וחבירי מחייבים אבל מה אעשה שחבירי רבו עלי על זה נאמר
(2) (לא תלך רכיל בעמך ואומר) [א] הולך רכיל מגלה סוד: גמ' היכי אמר' להו
אמר רב יהודה ה'בי אמרינן להו ינשיאים ורוח וגשם אין איש מתהלל
במתת שקר אמר (ליה) רבא יכלי למימר שב שני הוה כפנא ואבבא אומנא
לא חליף אלא אמר רבא אמרינן להו מפין וחרב וחין שגון איש עונה
ברעהו עד שקר אמר (ליה) רב אשי יכלי למימר שב שני הוה מותנא
ואיניש בלא שניה לא שכיב אלא אמר רב אשי אמר לי נתן בר מר זוטרא
אמרינן להו סהדי שקרי אאוגרייהו זילי דכתיב והושיבו שנים אנשים בני
בלעיל נגדו ויעידוהו לאמר ברכת אלהים ומלך: אם אמר הוא אמר לי
כו' עד שיאמרו בפנינו הודה לו שהוא חייב לו מאתים זו: מסייע ליה לרב
יהודה דאמר רב יהודה אמר רב צריך שיאמר אתם עדיי איתמר נמי א"ר חייא
בר אבא א"ר יוחנן (2) (2) מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר לו תנהו לי אמר
משטה אני כך פטור) תניא נמי הכי מנה לי בידך אמר לו הן למחר אמר
לו תנהו לי אמר לו משטה אני כך פטור ולא עוד אלא יאפילו הכמין לו
עדים אחורי גר ואמר לו מנה לי בידך אמר לו הן רצונך שתודה בפני פלוני
ופלוני אמר לו מתירא אני שמא תכפיני לדין למחר אמר לו תניהו לי
אמר לו משטה אני כך פטור ואין טוענין למסית מסית מאן דכר שמיא
חסורי מיחסרא והכי קתני אם לא טען אין טוענין לו ובדיני נפשות אע"ג
דלא טען טוענין לו ואין טוענין למסית מאי שנא מסית אמר ר' חמא בר
חנינא מפירקיה דרבי חייא בר אבא שמעי לי שאני מסית דדרחמנא אמר לא
תחמול ולא תכסה עליו אמר רבי שמואל בר נחמן אמר רבי יונתן מניין שאין
טוענין למסית מנחש הקדמוני דא"ר שמלאי הרבה טענות היה לו לנחש
למטען ולא טען ומפני מה לא טען לו הקב"ה לפי שלא טען הוא מאי הוה
ליה למימר דברי ה' הרב ודברי תלמיד דברי מי שומעין דברי הרב שומעין
אמר חזקיה מניין שכל המוסיף גורע שנאמר אמר אלהים לא תאכלו ממנו
ולא תגעו בו רב משרשיא אמר מהכא אמיתים וחצי ארכו רב אשי אמר
עשתי עשרה ירעות אמר אביי לא שנו אלא דאמר משטה אני כך אבל אמר

וּמֵהָכָּא קָרִי צִיָּה (ט) מַחֲסִים הָיוּ שְׁמֵי מֵאוֹת אֲמֵה. כָּל אוֹתוֹת שְׁמֵי שְׁמֵי הַצְּמֹרֶה הַצְּמֹרֶה כְּמֵימֵתָה וְכֵן אֵתָה חֶסֶד כְּמוֹ אוֹתָהּ (פ) מֵלָא: עֲשֵׂי עֲשֵׂה. דֵּל עֵינֵי מֵהָכָּא הוּא לְהוּ שְׁמֵי עֲשֵׂה: לֹא